Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0220

Kosovoa koskeva komission vuoden 2025 kertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. kesäkuuta 2026 Kosovoa koskevasta komission vuoden 2025 kertomuksesta (2025/2252(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 1. huhtikuuta 2016 voimaan tulleen Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen[1],

– ottaa huomioon Kosovon 15. joulukuuta 2022 jättämän Euroopan unionin jäsenyyttä koskevan hakemuksen,

– ottaa huomioon Kosovon 12. toukokuuta 2022 jättämän Euroopan neuvoston jäsenyyttä koskevan hakemuksen,

– ottaa huomioon 1. elokuuta 2017 alkaen voimassa olleen, Euroopan unionin ja Kosovon välillä tehdyn puitesopimuksen yleisistä periaatteista Kosovon osallistumiselle Euroopan unionin ohjelmiin[2],

– ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529[3],

– ottaa huomioon luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EU) 2018/1806 muuttamisesta Kosovon osalta 19. huhtikuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/850[4], jolla sallitaan Kosovon biometristen

---

1 EUVL L 71, 16.3.2016, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.
2 EUVL L 195, 27.7.2017, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1388/oj.
3 EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
4 EUVL L 110, 25.4.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/850/oj.

passien haltijoiden viisumivapaa matkustaminen 1. tammikuuta 2024 alkaen,

– ottaa huomioon Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[5],

– ottaa huomioon 19. ja 20. kesäkuuta 2003 Thessalonikissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon vuosina 2018, 2020 ja 2021 Sofiassa, Zagrebissa ja Brdo pri Kranjussa pidetyt EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokoukset ja niiden julkilausumat,

– ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2025 Skopjessa Pohjois-Makedoniassa pidetyn Länsi-Balkanin johtajien kokouksen Länsi-Balkanin kasvusuunnitelmasta,

– ottaa huomioon 17. joulukuuta 2025 pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksessa annetun julkilausuman,

– ottaa huomioon 16. joulukuuta 2025 annetut Eurooppa-neuvoston puheenjohtajavaltion päätelmät laajentumisesta,

– ottaa huomioon 28. elokuuta 2014 käynnistetyn Berliinin prosessin,

– ottaa huomioon 22. lokakuuta 2025 pidetyn Berliinin prosessia käsitelleen vuoden 2025 huippukokouksen puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma” (COM(2020)0641),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin uusi kasvusuunnitelma” (COM(2023)0691),

– ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2024 annetun komission tiedonannon laajentumista edeltävistä uudistuksista ja politiikkojen uudelleentarkastelusta (COM(2024)0146),

– ottaa huomioon 4. marraskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2025 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2025)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Kosovo 2025 Report” (SWD(2025)0752),

– ottaa huomioon Ateenassa 25. lokakuuta 2005 allekirjoitetun energiayhteisön perustamissopimuksen, jolla pyritään ulottamaan EU:n energian sisämarkkinoita koskevat säännöt myös Kaakkois-Eurooppaan,

---

5 EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ottaa huomioon 10. kesäkuuta 1999 annetun YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244, 22. heinäkuuta 2010 annetun Kansainvälisen tuomioistuimen neuvoa-antavan lausunnon Kosovon yksipuolisen itsenäisyysjulistuksen kansainvälisen oikeuden mukaisuudesta ja 9. syyskuuta 2010 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 64/298, jossa pantiin merkille Kansainvälisen tuomioistuimen lausunnon sisältö ja pidettiin myönteisenä EU:n valmiutta helpottaa Serbian ja Kosovon välistä vuoropuhelua,

– ottaa huomioon Kosovon jatkuvan mukautumisen EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan,

– ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2013 tehdyn ensimmäisen sopimuksen Serbian ja Kosovon välisten suhteiden normalisointia koskevista periaatteista ja 25. elokuuta 2015 tehdyt sopimukset sekä käynnissä olevan EU:n tuella käytävän vuoropuhelun suhteiden normalisoimiseksi,

– ottaa huomioon 27. helmikuuta 2023 tehdyn Brysselin sopimuksen ja 18. maaliskuuta 2023 tehdyn Ohridin sopimuksen ja sen täytäntöönpanoliitteen,

– ottaa huomioon Naton johtamien Kosovon joukkojen jatkuvan läsnäolon ja mandaatin Kosovossa ja toteaa, että ne auttavat edelleen turvallisen ja vakaan toimintaympäristön ja vapaan liikkuvuuden ylläpitämisessä,

– ottaa huomioon Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta, EULEX Kosovo, hyväksytyn yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP muuttamisesta 5. kesäkuuta 2025 tehdyn neuvoston päätöksen (YUTP) 2025/1161[6], jolla jatkettiin operaation toimeksiantoa 14. kesäkuuta 2027 saakka,

– ottaa huomioon Kosovossa vuonna 2025 pidettyjä parlamenttivaaleja koskevan Euroopan unionin vaalitarkkailuvaltuuskunnan laatiman loppuraportin,

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kosovosta,

– ottaa huomioon EU:n ja Kosovon parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan 9. joulukuuta 2024 pidetyssä 12. kokouksessa hyväksytyt yhteiset suositukset,

– ottaa huomioon Transparency International -järjestön vuoden 2025 korruptioindeksin,

– ottaa huomioon Toimittajat ilman rajoja -järjestön maailman lehdistönvapausindeksin 2025,

---

6 EUVL L, 2025/1161, 6.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1161/oj.

– ottaa huomioon toimittajien turvallisuutta edistävän Euroopan neuvoston foorumin 24.–25. maaliskuuta 2026 tekemän tiedonhankintamatkan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0166/2026),

A. toteaa, että laajentumispolitiikka on yksi EU:n ulkopolitiikan tuloksellisimmista välineistä ja yksi onnistuneimmista politiikoista pyrittäessä edistämään perusteellisia uudistuksia ja kannustamaan niihin laajentumismaissa, ja että se on strateginen ja geopoliittinen investointi pitkäaikaiseen rauhaan, vakauteen ja vaurauteen koko Euroopassa;

B. toteaa, että demokratia, ihmisoikeudet ja oikeusvaltioperiaate ovat perusarvoja, joiden varaan EU rakentuu; toteaa, että näistä perusarvoista ei voida tinkiä laajentumisprosessissa;

C. ottaa huomioon, että Kosovon tasavallan perustuslaki on vähemmistöjen oikeuksien osalta yksi kaikkein edistyksellisimmistä;

D. ottaa huomioon, että kutakin laajentumismaata arvioidaan tiukasti sen omien ansioiden perusteella; ottaa huomioon, että tarvittavien uudistusten toteuttaminen sekä kriteerien ja yhteisten eurooppalaisten arvojen noudattaminen määrittävät liittymisen aikataulun ja etenemistahdin; toteaa, että liittymisprosessi ei voi edetä, jos tarvittavia uudistuksia ei toteuteta;

E. ottaa huomioon, että Kosovon eteneminen kohti EU-jäsenyyttä riippuu myös suhteiden normalisoinnista Serbian kanssa ja hyvistä naapurisuhteista;

F. toteaa, että demokraattisten prosessien koskemattomuuden turvaamisesta on tullut EU:n laajentumispolitiikan keskeinen osatekijä; toteaa, että Kosovoon on kohdistunut ulkomaista sekaantumista ja disinformaatiokampanjoita, jotka ovat olleet lähtöisin erityisesti Venäjältä, myös Serbian kansallismielisten kanavien kautta, ja että niillä on pyritty horjuttamaan demokraattisia instituutioita, heikentämään yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta ja estämään Kosovon yhdentyminen Eurooppaan; katsoo, että demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistaminen on olennainen osa unioniin liittymistä koskevien poliittisten kriteerien täyttämistä;

G. ottaa huomioon, että yleiseurooppalaisesta linjasta poiketen Espanja, Kreikka, Kypros, Romania ja Slovakia eivät ole vielä tunnustaneet Kosovon itsenäisyyttä;

Sitoutuminen EU-jäsenyyteen

1. pitää myönteisenä Kosovon jatkuvaa sitoutumista EU-jäsenyyteen, sillä se on osoitus selkeästä strategisesta geopoliittisesta valinnasta,

jolla lujitetaan turvallisuutta, vahvasta kiinnittymisestä Eurooppaan, Euroopan yhdentymistä koskevasta laajasta puoluerajat ylittävästä konsensuksesta ja Kosovon EU-jäsenyyden laajasta julkisesta kannatuksesta, erityisesti luomalla tiiviit ja konkreettiset suhteet EU:hun;

2. toteaa jälleen olevansa vakuuttunut siitä, että Kosovon tulevaisuus on EU:ssa, erityisesti kun otetaan huomioon alueen nykyinen geopoliittinen kehityssuunta, maailmanpolitiikassa nopeasti tapahtuneet merkittävät muutokset ja lisääntyvä kilpailu autoritaaristen hallintojen kanssa; korostaa, että Kosovon ja EU:n lähentyminen on osa asteittaista yhdentymisprosessia, joka menee muodollista liittymistä pidemmälle; painottaa, että konkreettiset yhteistyömuodot ja asteittainen yhdentyminen, kuten alakohtaiset kumppanuudet, osallistuminen Erasmus+ -ohjelman kaltaisiin EU:n ohjelmiin ja osallistuminen tiettyihin EU:n politiikkoihin, ovat elintärkeitä tekijöitä suhteiden vahvistamisessa Kosovon kanssa; korostaa, että näillä välineillä voidaan auttaa lujittamaan Kosovon kiinnittymistä Eurooppaan ja vastaamaan alueen geostrategisiin haasteisiin muun muassa ehkäisemällä ulkopuolisten toimijoiden vaikutusta tekemättä oletuksia laajentumisprosessin nopeudesta tai sen tuloksesta;

3. suhtautuu myönteisesti Kosovon uuden kansalliskokouksen ja hallituksen muodostamiseen 12. helmikuuta 2026 joulukuussa 2025 pidettyjen demokraattisten ennenaikaisten parlamenttivaalien sekä yli vuoden kestäneen poliittisen pattitilanteen ja syvän poliittisen polarisaation jälkeen; pitää kuitenkin valitettavana, että poliittinen prosessi ajautui vuonna 2025 lamaannustilaan, joka johti Kosovon ”menetettyyn vuoteen”; pitää myös valitettavana, ettei kansalliskokous ole kyennyt valitsemaan uutta presidenttiä perustuslain mukaiseen määräaikaan mennessä; panee merkille, että kansalliskokous hajotettiin presidentin asetuksella 6. maaliskuuta 2026 ja sen jälkeen perustuslakituomioistuin teki ratkaisun, jolla kumottiin tämä päätös ja annettiin kansalliskokouksen jäsenille 34 päivää aikaa valita uusi presidentti, tai maassa jouduttaisiin järjestämään uudet vaalit; panee merkille epäonnistuneet yritykset valita presidentti tähän määräaikaan mennessä sekä sen jälkeen annetun ilmoituksen uusista parlamenttivaaleista 7. kesäkuuta 2026;

4. suhtautuu lisäksi myönteisesti siihen, että Kosovon kansalliskokous ratifioi uudistus- ja kasvutukivälineen mukaiset sopimukset 13. helmikuuta 2026; toteaa, että tämä helpottaa Kosovon mahdollisuuksia saada huomattavia avustuksia ja etuuskohteluun perustuvia lainoja, joiden tarkoituksena on edistää keskeisiä uudistuksia, nopeuttaa maan taloudellista lähentymistä ja saada aikaan lisää edistymistä tiellä kohti EU-jäsenyyttä; pitää erittäin valitettavana, että ”menetetyn vuoden” sekä vaalikampanjan yhteydessä mahdollisesti menetettävien kuukausien vuoksi maa ei ehkä pysty toteuttamaan kaikkia tarvittavia uudistuksia määräajassa

ja saattaa menettää huomattavan määrän uudistus- ja kasvuvälineeseen perustuvaa taloudellista tukea;

5. painottaa, että uskottava laajentuminen pohjautuu ansioihin perustuvaan prosessiin, joka edellyttää jatkuvan ja peruuttamattoman uudistusvauhdin ylläpitämistä sekä EU:n normien ja etenkin Kööpenhaminan kriteerien mukaisten uudistusten tiukkaa täytäntöönpanoa; kehottaa Kosovoa edistymään vauhdikkaammin erityisesti oikeusvaltioperiaatetta, perusvapauksia ja korruption, varsinkin korkean tason korruption, torjuntaa koskevien EU:hun liittyvien uudistusten toteuttamisessa ja jatkamaan ponnistelujaan vahvistamalla sitoutumistaan eurooppalaisiin arvoihin ja normeihin; korostaa, että kaiken liittymistä valmistelevan tuen ja siihen liittyvän taloudellisen avun ehtona on ehdottomasti oltava mitattavissa ja todennettavissa olevat tulokset näillä aloilla; muistuttaa tässä yhteydessä oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen merkityksestä, koska sillä taataan kaikkien mielipiteiden kunnioittaminen sekä lakien tehokas soveltaminen käytännössä; korostaa, että näiden uudistusten uudelleenpriorisointi ja konkreettinen edistyminen niissä ovat välttämättömiä, jotta Kosovo voi vahvistaa kiinnittymistään Eurooppaan ja jatkaa pyrkimyksiään palata EU-jäsenyyteen johtavalle tielle; korostaa laajentumisen edellyttävän myös EU:n toimielimiltä ja jäsenvaltioilta huolellista valmistautumista, jotta voidaan varmistaa mahdollisten uusien jäsenten onnistunut integroituminen ja samalla pitää yllä sisämarkkinoiden taloudellista vakautta, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä normeja sekä EU:n toimielinten asianmukaista toimintaa;

6. antaa tukensa Kosovon joulukuussa 2022 jättämälle EU-jäsenyyshakemukselle; kehottaa jälleen neuvostossa kokoontuvia jäsenvaltioita pyytämään komissiota esittämään kyselylomakkeensa ilman aiheetonta viivytystä ja antamaan lausuntonsa maan jäsenyyshakemuksen ansioista sekä kehottamaan neuvostoa toimimaan sen jälkeen ripeästi, muun muassa myöntämällä ehdokasmaan aseman, kun asianomaiset kriteerit täyttyvät; kehottaa niitä viittä jäsenvaltiota, jotka eivät ole vielä tunnustaneet Kosovon itsenäisyyttä, tekemään sen viipymättä, jotta Kosovo voi edetä yhdenvertaisesti muiden ehdokasmaiden kanssa; muistuttaa Kansainvälisen tuomioistuimen 22. heinäkuuta 2010 antamasta neuvoa-antavasta lausunnosta, jossa todetaan, että Kosovon yksipuolinen itsenäisyysjulistus ei riko yleistä kansainvälistä oikeutta;

7. toteaa jälleen tukevansa kaikilta osin Kosovon hakemusta liittyä Euroopan neuvoston jäseneksi ja maan strategista kehityssuunnitelmaa liittyä Naton rauhankumppanuusohjelmaan sekä sen hakemuksia liittyä muihin kansainvälisiin organisaatioihin; kehottaa asianomaisia organisaatioita ja jäsenvaltioita tukemaan aktiivisesti näitä hakemuksia; toteaa Kosovon lähentymisen Naton kanssa vahvistavan Euroopan turvallisuutta; kehottaa komissiota ja EU:n Kosovon-toimistoa tehostamaan toimiaan, joilla parannetaan

EU:n sekä EU:n ja Kosovon vahvemmasta kumppanuudesta saatavien konkreettisten hyötyjen näkyvyyttä ja ymmärtämistä Kosovossa; vaatii, ettei Serbia vastusta Kosovon jäsenyyttä Euroopan neuvostossa ja muissa kansainvälisissä järjestöissä, sillä se olisi ristiriidassa Kosovon ja Serbian välillä vuonna 2023 tehdyn maiden välisten suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen kanssa;

8. antaa Kosovolle tunnustusta siitä, että se on EU:n luotettava kumppani, mistä on osoituksena, että se on jatkanut vapaaehtoista mukautumista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP) ja muun muassa toteuttanut edelleen EU:n Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistamia rajoittavia toimenpiteitä ja tuominnut selkeästi Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan ja että EU-integraation julkinen kannatus on jatkuvasti korkealla tasolla maan kansalaisen keskuudessa; edellyttää Kosovon jatkavan tätä mukautumista ja pyrkivän edelleen hillitsemään Venäjän uhkaa;

9. panee tyytyväisenä merkille 18. maaliskuuta 2025 allekirjoitetun Kosovon, Albanian ja Kroatian välistä puolustusyhteistyötä koskevan kolmenvälisen julistuksen, jonka tavoitteena on vahvistaa puolustusvoimavaroja ja tehostaa hybridiuhkien torjuntaan liittyvää yhteistyötä;

10. suhtautuu myönteisesti kauan odotettuun päätökseen poistaa Kosovon vastaiset EU:n toimenpiteet, mukaan lukien ensisijaisiin sopimuksiin ja ohjelmasuunnitteluun liittyvien 216 miljoonan euron vapauttaminen joulukuussa 2025 ja loppujen 205 miljoonan euron vapauttaminen vuoden 2026 alussa; katsoo, että nämä toimenpiteet olivat selvästi ristiriidassa sen kanssa, että Kosovo oli osoittanut sitoutuneensa eurooppalaisiin arvoihin ja mukautuneensa EU:n politiikkoihin, eivätkä ne olleet enää perusteltuja, koska kaikki tarvittavat vaatimukset oli täytetty; panee merkille, että näillä toimenpiteillä on ollut kielteinen vaikutus Kosovon yhteiskuntaan, erityisesti paikallisyhteisöihin, kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin); pohtii, miksi avoimuus ja ennustettavuus ovat puutteellisia, yleisölle tiedottaminen riittämätöntä ja toimenpiteiden kesto on pidentynyt, vaikka Kosovo täyttää EU:n asettamat ehdot;

Demokratia ja oikeusvaltioperiaate

11. panee tyytyväisenä merkille yleisesti ottaen myönteisen arvion vuoden 2025 parlamentti- ja paikallisvaalien järjestämisestä ja toteaa, että vaalit sujuivat rauhanomaisesti, moniarvoisesti ja osallistavasti noudattaen tarkistettua vaalijärjestelmää, joka on mukautettu EU:n aiemman vaalitarkkailuvaltuuskunnan antamiin suosituksiin; antaa viranomaisille tunnustusta sähköisen äänestysjärjestelmän käyttöönotosta Kosovossa; huomauttaa kuitenkin, että vaalien järjestämisessä todettiin joitakin puutteita, ja vaatii Kosovon viranomaisia ottamaan nämä huomioon järjestettäessä tulevia vaaleja;

12. suhtautuu myönteisesti Kosovon serbien osallistumiseen vuoden 2025 parlamentti- ja paikallisvaaleihin ja siihen, että neljä vastavalittua serbipormestaria on ottanut hoitaakseen albanialaisten edeltäjiensä tehtävät Pohjois-Kosovon serbienemmistöisissä kunnissa; ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, että helmikuun 2025 parlamenttivaaleissa Serbian sosiaaliavustuksista ja työpaikoista riippuvaisia äänestäjiä painostettiin äänestämään Srpska Listan edustajia;

13. pitää valitettavina jatkuvia pyrkimyksiä politisoida riippumattomia instituutioita, kuten keskusvaalilautakuntaa, ja puutteita riippumattoman medialautakunnan hallinnossa; kehottaa Kosovoa mukauttamaan riippumatonta medialautakuntaa koskevaa oikeudellista kehystä edelleen Euroopan neuvoston suosituksiin ja EU:n normeihin sääntelyllisen riippumattomuuden, oikeusvarmuuden ja kansalaisten tiedotusvälineiden valvontaa kohtaan tunteman luottamuksen lisäämiseksi; kehottaa viranomaisia varmistamaan ansioihin perustuvat nimitykset, rekrytointimenettelyjen läpinäkyvyyden ja näiden instituutioiden riippumattomuuden tinkimättömän kunnioittamisen; korostaa, että häiriönsietokykyiset demokraattiset instituutiot ovat ensimmäinen puolustuslinja tietoympäristön manipulointia, piilovaikuttamista ja julkisen keskustelun poliittista vääristelyä vastaan; kehottaa Kosovoa luomaan demokratian häiriönsietokykyä koskevan institutionaalisen kehyksen, jossa ovat mukana kansalliskokous, hallitus, riippumattomat sääntelyviranomaiset ja vaalihallinto ja johon kuuluvat selvästi määritellyt vastuut, säännölliset riskinarvioinnit ja julkinen raportointi;

14. on tyytyväinen siihen, että kansalaisyhteiskunnan organisaatiot toimivat yleisesti ottaen suotuisassa ympäristössä, ja kehottaa viranomaisia varmistamaan, että kansalaisyhteiskunta otetaan varhaisesta vaiheesta alkaen merkityksellisesti mukaan EU:hun liittyvien uudistusten valmisteluun ja täytäntöönpanoon; korostaa, että on tärkeää lisätä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden julkiseen rahoitukseen liittyvää vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta; korostaa, että kansalaisyhteiskunnalla on ratkaisevan tärkeä asema demokratian ja moniarvoisuuden sekä hyvän hallintotavan ja sosiaalisen kehityksen edistämisessä;

15. antaa viranomaisille tunnustusta siitä, että ne ovat kuulleet Venetsian komissiota oikeuslaitosta koskevasta lakiluonnospaketista, myös Kosovon syyttäjäneuvostoa koskevasta laista; on kuitenkin edelleen huolissaan siitä, että oikeusvaltiostrategian täytäntöönpano on ollut vähäistä, hallitus ei ole seurannut uudistuksia riittävästi, Kosovon tuomarineuvostosta puuttuu jäseniä ja oikeuslaitoksen uudistusten täytäntöönpano on viivästynyt; ilmaisee huolensa siitä, että hallitus ei ole hyväksynyt tarvittavaa johdetun oikeuden säädöstä Kosovon poliisivoimien erikoistutkintayksikön ja erikoissyyttäjänviraston organisaatiorakenteesta ja niiden välisistä yhteistyömekanismeista; panee tyytyväisenä merkille Kosovon

syyttäjäneuvoston uuden puheenjohtajan nimityksen etenemisen ja odottaa, että uusi kokoonpano saadaan valmiiksi, kun kansalliskokous aloittaa taas työnsä; panee tyytyväisenä merkille, että Kosovon tuomarineuvosto on ottanut palvelukseen 17 uutta tuomaria läpinäkyvässä ja ansioihin perustuvassa menettelyssä, ja kehottaa Kosovon presidenttiä vahvistamaan nimitykset viipymättä; kehottaa Kosovoa ryhtymään päättäväisiin toimiin voidakseen korjata puutteet ja varmistaa, että oikeuslaitoksen lahjomattomuutta ja vastuuvelvollisuutta koskeva lainsäädäntö on yhdenmukainen eurooppalaisten normien ja Venetsian komission suositusten kanssa;

16. on tyytyväinen siihen, että Kosovo on keventänyt hallinnollista taakkaa panemalla täytäntöön hallinnollisen taakan ehkäisemistä ja vähentämistä koskevan ohjelman vuosiksi 2025–2028 ja sitä koskevan toimintasuunnitelman vuosiksi 2025–2026; panee tyytyväisenä merkille tämän parannuksen sekä virkamiehiä koskevaan lakiin tehtyjen muutosten hyväksymisen ja kehottaa Kosovoa parantamaan edelleen julkishallintoa ja sen ansioihin perustuvaa virkamiesjärjestelmää; toteaa, että Kosovon julkishallintoa koskeva strateginen kehys on olemassa mutta sitä ei panna tehokkaasti täytäntöön;

17. on erittäin huolissaan siitä, ettei korruption torjunnassa ole kaiken kaikkiaan edistytty riittävästi; pitää valitettavana sitä, että annetuista sitoumuksista huolimatta tällä alalla ei ole saatu aikaan konkreettista rakenteellista edistymistä, ja korostaa, että korruptio on yhä systeeminen ongelma, joka vaarantaa julkisten laitosten toimintakyvyn ja kansalaisten luottamuksen; panee huolestuneena merkille, että Kosovon sijoitus on pudonnut vuoden 2025 korruptioindeksissä, jossa se on sijalla 76 kaikkiaan 182 maasta ja alueesta eli kolme sijaa alempana kuin vuonna 2024, mikä kertoo aiemman nousujohtoisen kehityksen kääntymisestä huolestuttavasti laskuun, mutta toteaa Kosovon olevan kuitenkin joidenkin alueen maiden edellä; kehottaa viranomaisia hyväksymään ja panemaan viipymättä täytäntöön konkreettisia, tehokkaita ja todennettavissa olevia toimenpiteitä, joilla parannetaan korruption ennaltaehkäisyä ja tutkimusta sekä siihen liittyviä syytetoimia; vaatii erityisesti hyväksymään pikaisesti kansallisen korruptiontorjuntastrategian ja toimintasuunnitelman vuosiksi 2025–2028, lisäämään varallisuusilmoitusten ja lahjomattomuussuunnitelmien käyttöä ja tehostamaan menetetyksi tuomitsemiseen tarkoitettujen välineiden käyttöä korruptiotapauksissa; korostaa tarvetta vahvistaa korruptiontorjuntaelinten riippumattomuutta ja toiminnallisia valmiuksia sekä varmistaa tehokas koordinointi syyttäjien, poliisin ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä; kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että komission aiempia suosituksia korruptiontorjuntaviraston valmiuksien vahvistamisesta ja korruption vastaisen lainsäädännön täytäntöönpanosta ei ole vielä pantu täytäntöön; vaatii korkean tason korruptiotapausten tutkinnan laadun jatkuvaa parantamista;

18. pitää huolestuttavana, että järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa on edistytty vain vähän; kehottaa hyväksymään pikaisesti järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen kansallisen strategian ja toimintasuunnitelman; korostaa, että on tärkeää torjua rikollisverkostoja vahvistamalla kansainvälistä yhteistyötä jakamalla tiedustelutietoa ja tehostamalla lainvalvonta- ja syyttäjäviranomaisten välistä yhteistyötä; kehottaa Kosovon naapurimaita sallimaan Kosovon osallistumisen kansainväliseen yhteistyöhön kaikilla tasoilla, jotta voidaan maksimoida järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan vaikutus; korostaa tarvetta syventää huumausaineiden torjuntaan liittyvää yhteistyötä; kehottaa yhdenmukaistamaan terrorismin torjuntaa edelleen;

19. korostaa, että EULEX on pyrkinyt jatkuvasti avustamaan Kosovon viranomaisia kestävien ja riippumattomien oikeusvaltioperiaatteen mukaisten instituutioiden perustamisessa; toteaa, että jatkuvat haasteet, muun muassa rajalliset täytäntöönpanovaltuudet, ovat rajoittaneet sen työn vaikutusta; kehottaa arvioimaan jatkuvasti uudelleen operaation lisäarvoa, laajuutta ja strategisia tavoitteita sen merkityksellisyyden ja tehokkuuden varmistamiseksi;

20. on huolissaan joidenkin Kosovon poliisivoimiin kuuluvien viranhaltijoiden raportoidusta liiallisesta voimankäytöstä ja epäasiallisesta käyttäytymisestä Kosovon pohjoisosissa; kehottaa Kosovon poliisivoimia varmistamaan, että sen henkilöstö noudattaa kaikkia oikeusvaltioon ja ihmisoikeuksiin liittyviä vaatimuksia; muistuttaa, että kaikki poliittiset edustajat ja Kosovon koko väestö ovat yhdessä vastuussa rauhan ja oikeusvaltion ylläpitämisestä;

Perusvapaudet ja ihmisoikeudet

21. toteaa, että vaikka ihmisoikeuksia koskeva oikeudellinen ja institutionaalinen kehys on pääpiirteissään käytössä, sen täytäntöönpano on edelleen riittämätöntä; panee tyytyväisenä merkille yhteisöjen oikeuksien suojelua ja edistämistä koskevan strategian hyväksymisen; on tyytyväinen siihen, että Kosovo on pannut täytäntöön Dečanin luostarin maanomistusta koskevan perustuslakituomioistuimen tuomion; kehottaa Kosovoa panostamaan ihmisoikeuskehyksen tehokkaampaan täytäntöönpanoon;

22. toteaa, että Kosovon perustuslaki on vähemmistöjen oikeuksien osalta hyvin edistyksellinen; pitää tässä yhteydessä valitettavana, että vetoomusta, jonka on allekirjoittanut lähes 500 itsensä historiallisesti bulgarialaiseksi määrittelevää henkilöä ja joka rekisteröitiin Kosovon kansalliskokouksessa tammikuussa 2023, ei ole vieläkään käsitelty, ja suosittelee, että näiden henkilöiden oikeudet vahvistetaan lainsäädännössä ja varmistetaan käytännössä, jotta voidaan suojella bulgarialaisvähemmistön historiallista, kulttuurista ja poliittista identiteettiä; kehottaa Kosovoa varmistamaan, että kaikki vähemmistöjen oikeuksien suojelusta ja

edistämisestä annetun lain nojalla tunnustetut vähemmistöt ja niiden jäsenet sisällytetään kokonaan maan perustuslakiin;

23. toteaa, että Kosovon vankilajärjestelmä on pitkälti YK:n ja Euroopan neuvoston vähimmäissääntöjen mukainen; vaatii parantamaan vankien, erityisesti naisvankien, vähemmistöön kuuluvien vankien ja mielenterveysongelmista kärsivien vankien, oikeuksien suojelua;

24. korostaa tarvetta vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien ja vähemmistöyhteisöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet turvaavan lainsäädännön täytäntöönpanoa, etenkin kun on kyse heidän edustuksestaan julkisissa instituutioissa ja heidän kieltensä käytöstä, muun muassa varmistamalla tasa-arvoinen ja tosiasiallinen pääsy äidinkielellä annettavaan valtion tarjoamaan opetukseen, terveydenhuoltoon ja julkisiin palveluihin, kielellisten ja omistusoikeuksien kunnioittaminen, asianmukainen edustus keskus- ja paikallishallinnossa sekä aineellisen ja aineettoman, uskonnollisen ja perinteiden sekä kulttuuriperinnön suojelu; kehottaa Kosovoa tehostamaan pyrkimyksiään tarjota vähemmistöryhmille yhtäläiset mahdollisuudet ja asianmukainen edustus poliittisessa ja kulttuurielämässä, julkisissa tiedotusvälineissä, hallinnossa ja oikeuslaitoksessa; vaatii suojelemaan Kosovon uskonnollisia vähemmistöjä ja varmistamaan pääsyn uskonnonharjoituspaikkoihin;

25. pitää valitettavana, että vähemmistöryhmiin, erityisesti romani-, aškaali- ja egyptiläisyhteisöihin, kuuluvat naiset kohtaavat monenlaista syrjintää etenkin koulutuksessa, työssä ja terveydenhuollon saatavuudessa; on huolissaan siitä, että vähemmistöyhteisöt eivät ole riittävästi edustettuina Kosovon hallinnossa ja että johtavissa asemissa on edelleen vain vähän naisia;

26. kehottaa Kosovoa panemaan tehokkaammin täytäntöön nykyiset mekanismit, joilla suojellaan vähemmistöyhteisöjen, uskonnollisten yhteisöjen ja hlbtiq+-yhteisön oikeuksia, viimeistelemällä uuden siviililain, jonka hyväksyminen on vielä kesken; on edelleen huolissaan siitä, että naisista ja hlbtiq+-henkilöistä käytetään syrjivää kieltä;

27. korostaa tarvetta vahvistaa sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia Kosovossa; toteaa, että sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolistuneen väkivallan torjuntaa koskeva oikeudellinen ja institutionaalinen kehys on suurelta osin käytössä; panee tyytyväisenä merkille, että erikoistuneille tukipalveluille, kuten sukupuolistuneen väkivallan uhreille tarkoitetuille turvakodeille, täysin toiminnassa olevalle perheväkivaltatapausten kirjaamiseen tarkoitetulle tietokannalle ja käynnissä oleville tiedotustoimille, myönnettävää rahoitusta on lisätty; on kuitenkin huolissaan siitä, että sukupuolistunutta väkivaltaa esiintyy edelleen ja että täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta ovat edelleen riittämättömiä, etenkin kun otetaan huomioon, että naiset, erityisesti

vähemmistöyhteisöihin kuuluvat naiset, kohtaavat edelleen monenlaisia syrjinnän muotoja;

28. kehottaa jälleen viranomaisia parantamaan sisäistä vuoropuhelua ja ryhtymään aitoon ja suoraan yhteistyöhön Kosovon serbien riippumattomien kansalaisjärjestöjen kanssa, erityisesti maan pohjoisosissa, jotta voidaan rakentaa luottamusta, helpottaa Kosovon serbien arkea ja integroida heidät onnistuneesti;

29. kiittää hallitusta siitä, että se on hyväksynyt vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan strategian vuosiksi 2025–2030 sekä siihen liittyvän toimintasuunnitelman vuosiksi 2025–2027; pitää kuitenkin valitettavana, että Kosovo ei ole vielä hyväksynyt vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa YK:n yleissopimusta; ilmaisee huolensa siitä, että Kosovo ei ole tältä osin mukauttanut lainsäädäntöään riittävästi EU:n säännöstöön ja että vammaiset henkilöt, myös lapset, kohtaavat syrjintää ja esteitä koulutuksen, terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen saatavuudessa; kehottaa viranomaisia vahvistamaan heidän oikeuksiensa suojelua ja hyväksymään aseman tunnustamista, palveluja ja etuuksia koskevan lakiluonnoksen;

30. korostaa, että on tärkeää suojella ja edistää Kosovon monikulttuurista perintöä, myös kroaattiyhteisön perintöä, ja tukea samalla kestävää paikallista kehitystä ja yhteisöjen osallistumista; suhtautuu myönteisesti EU:n rahoittamaan, YK:n kehitysohjelman toteuttamaan hankkeeseen, jonka tavoitteena on suojella ja elvyttää Janjevon kulttuuriperintöä;

31. pitää valitettavana, ettei Kosovon kansalliskokous ole vielä hyväksynyt oppikirjoja koskevaa uutta lakiluonnosta; on huolissaan siitä, että Kosovon vuosien 2022–2026 koulutusstrategian täytäntöönpano on viivästynyt ja julkisen perusopetuksen rahoitus vähenee edelleen; kehottaa Kosovoa viemään päätökseen oppikirjoja koskevan lakiluonnoksen hyväksymisen, saattamaan loppuun nykyisten oppikirjojen tarkistamisen ja järjestämään opettajille jatkuvaa ja järjestelmällistä koulutusta;

32. panee merkille Kosovon moniarvoisen mediaympäristön mutta korostaa, että se on vielä hauras ja altis monenlaiselle painostukselle; pitää erittäin valitettavana, että sananvapauden ja toimittajien tehokkaan suojelun varmistamisessa ei ole edistytty; pitää valitettavana, että tiedotusvälineiden vapautta koskeva Kosovon sijoitus on pudonnut 24 sijaa vuoden 2025 lehdistönvapausindeksissä sijalle 99, mikä on osoitus merkittävästä ja huolestuttavasta taantumisesta; toteaa lehdistönvapauden olevan keskeinen eurooppalainen arvo, jonka turvaamiseksi Kosovon on ryhdyttävä nykyistä tehokkaampiin toimiin;

33. toteaa jälleen olevansa erittäin huolestunut tiedotusvälineiden toimintaympäristön ja tiedotusalan ammattilaisten

työskentelyilmapiirin heikkenemisestä sekä etenkin toimittajiin ja media-alan työntekijöihin kohdistuvista hyökkäyksistä ja uhkauksista, mukaan lukien korkea-arvoisten kosovolaisten virkamiesten loukkaava kielenkäyttö tiedotusvälineitä kohtaan vaalikampanjan aikana; pitää valitettavana, että toimittajien lähdesuojaa koskevaa lakiluonnosta ei ole vieläkään hyväksytty, minkä vuoksi toimittajilla ei ole asianmukaista oikeussuojaa; korostaa, että toimittajiin kohdistuviin fyysisiin hyökkäyksiin on sovellettava nollatoleranssia, ja kehottaa tehostamaan kaikkien tiedotusvälineiden henkilöstöön kohdistuvien uhkien tutkintaa ja niitä koskevia syytetoimia ja mukauttamaan tiedotusvälineitä koskevan lainsäädännön EU:n säännöstöön, etenkin eurooppalaiseen medianvapaussäädökseen[7] ja SLAPP-kanteiden vastaiseen EU:n direktiiviin[8], sekä muihin asiaankuuluviin kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin; kehottaa viranomaisia toteuttamaan välittömästi konkreettisia toimenpiteitä, joilla taataan tiedotusvälineiden riippumattomuus, torjutaan pelottelua ja varmistetaan toimintaympäristö, joka tukee vapaata ja moniarvoista journalismia;

34. ilmaisee vakavan huolensa raporteista, joiden mukaan poliittiset toimijat ja järjestäytyneet rikollisryhmät ovat painostaneet toimittajia, mikä on johtanut itsesensuuriin; toteaa, että toimittajat saattavat pidättyä kriittisestä tutkivasta journalismista, koska he ovat huolissaan fyysisestä turvallisuudestaan tai työsuhdeturvastaan; korostaa lisäksi, että raporttien mukaan viranomaiset voivat vetää mainokset pois kriittistä sisältöä julkaisevista tiedotusvälineistä ja harjoittaa näin epäsuoraa taloudellista painostusta;

35. on huolissaan siitä, että Kosovon yleisradioyhtiötä eli Kosovon radio- ja televisioyhtiötä (RTK) koskevaa lakiluonnosta ei ole vieläkään hyväksytty, ja kehottaa näin ollen hyväksymään sen pikaisesti; korostaa tarvetta varmistaa yleisradioyhtiön kestävä rahoitus ja riippumattomuus; pitää valitettavana, että RTK:n pääjohtajan toimi on ollut täyttämättä syyskuusta 2024 lähtien ja ettei RTK:n hallitus ole ollut päätösvaltainen joulukuusta 2024 lähtien, minkä vuoksi yleisradioyhtiö ei ole tosiasiassa toiminut normaalisti eikä ole pystynyt täyttämään tehtäväänsä; kehottaa huolehtimaan RTK:n tasapainoisesta, edustavasta ja poliittisesti riippumattomasta valvonnasta; kehottaa Kosovon viranomaisia nimittämään RTK:n

---

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1083, annettu 11. huhtikuuta 2024, mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta (eurooppalainen medianvapaussäädös) (EUVL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

8 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1069, annettu 11. huhtikuuta 2024, julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta ilmeisen perusteettomilta vaatimuksilta tai väärinkäyttöön perustuvilta oikeudenkäynneiltä (”julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet”) (EUVL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

hallituksen jäsenet ja RTK:n pääjohtajan läpinäkyvässä ja ansioihin perustuvassa menettelyssä ja takaamaan näin tehokkaan julkisen palvelun yleisradiotoiminnan Kosovossa; korostaa, että yleisradioyhtiön uudistamisessa on aina turvattava toimituksellinen riippumattomuus, vältettävä poliittista vaikuttamista ja varmistettava kestävä ja läpinäkyvä rahoitus;

36. panee huolestuneena merkille, että vuoden 2025 ihmiskaupparaportin mukaan asianomaiset Kosovon viranomaiset eivät ole täyttäneet kaikilta osin ihmiskaupan kitkemistä koskevia vähimmäisvaatimuksia huolimatta lisääntyneistä ponnisteluista, mukaan lukien nostettujen syytteiden määrän kasvu ja uhreille annettavan tuen lisääminen;

37. ilmaisee huolensa siitä, että ulkomaisten toimijoiden, etenkin venäläisten ja serbialaisten valtioon kytköksissä olevien lähteiden, alueen maissa levittämän disinformaation, joka koskee muun muassa etnisten ryhmien välisiä jännitteitä, määrä on kasvanut erityisesti vaalien aikana ja se lisää poliittista polarisaatiota; on edelleen erittäin huolissaan vihamielisestä ulkomaisesta sekaantumisesta, vakauden horjuttamispyrkimyksistä ja hybridiuhista, mukaan lukien tekoälyn tuottama disinformaatio ja koordinoidut verkkokampanjat, joilla pyritään vaikuttamaan poliittisiin prosesseihin ja yleiseen mielipiteeseen; kehottaa vahvistamaan institutionaalisia toimia ja parantamaan medialukutaitoa ja toteaa, että nämä saavutetaan muun muassa parantamalla opettajankoulutusta ja nykyaikaisilla oppimateriaaleilla sekä lisäämällä yhteistyötä riippumattomien tiedotusvälineiden, faktantarkistusorganisaatioiden ja asiaankuuluvien unionin ohjelmien kanssa kriittisen ajattelun ja vastuullisen digitaalisen osallistumisen edistämiseksi; kehottaa Kosovoa ja sen alueellisia kumppaneita pysymään yhtenäisinä ja vahvistamaan edelleen alueellista yhteistyötä sekä EU:n ja Kosovon välistä yhteistyötä, joka koskee maan ja alueen EU-jäsenyysnäkymien heikentämiseen tähtäävien ulkoisten uhkien, disinformaation, ulkomaisen sekaantumisen sekä kyber- ja hybridiuhkien torjuntaa;

38. antaa Kosovolle tunnustusta sen aktiivisesta osallistumisesta useisiin alueellisiin yhteistyöaloitteisiin, kuten Keski-Euroopan vapaakauppasopimukseen, energiayhteisöön, liikenneyhteisöön, Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessiin ja alueelliseen yhteistyöneuvostoon;

39. kiittää Kosovon viranomaisia siitä, että ne ovat panneet onnistuneesti täytäntöön etenemissuunnitelman kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä räjähteiden laittoman hallussapidon, väärinkäytön ja laittoman kaupan torjuntaan; panee tyytyväisenä merkille YK:n ampuma-asepöytäkirjan sääntöjen tarkan noudattamisen;

Sovinto ja hyvät naapuruussuhteet

40. muistuttaa, että suhteiden normalisointi Serbian kanssa sekä kaikkien Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun yhteydessä tehtyjen sopimusten täytäntöönpano ovat olennainen osa ja välttämätön ja tarpeellinen osatekijä Kosovon EU-jäsenyysnäkymiä; korostaa, että tällä alalla tarvitaan ehdottomasti konkreettista, kestävää ja todennettavissa olevaa edistymistä, jotta voidaan vahvistaa alueellista vakautta ja edistää maan EU-jäsenyysnäkymiä; korostaa, ettei suhteiden normalisoimista voida pitää toissijaisena kysymyksenä, vaan sen on oltava ehdottomasti ensisijainen poliittinen tavoite; pitää tärkeänä vahvistaa edelleen EU:n välitystoimia osapuolten välillä nykyisen pattitilanteen ratkaisemiseksi;

41. toteaa jälleen kannattavansa kaikilta osin EU:n tuella käytävää vuoropuhelua ja on tyytyväinen siihen, että Peter Sørensenin toimeksiantoa EU:n erityisedustajana Belgradin ja Pristinan vuoropuhelussa on jatkettu 29. helmikuuta 2028 asti;

42. kehottaa jälleen parantamaan vuoropuheluprosessin laatua lisäämällä naisten osallistumista, avoimuutta suhteessa kansalaisiin sekä kansalaisyhteiskunnan merkityksellistä osallistumista;

43. muistuttaa, että on tärkeää, että Kosovon ja Serbian viranomaiset ovat rakentavasti mukana edistämässä suhteiden normalisointia koskevan sopimuksen ja sen täytäntöönpanoliitteen täytäntöönpanoa, sillä sopimus on edelleen voimassa ja kumpaakin osapuolta oikeudellisesti sitova; kehottaa sekä Kosovoa että Serbiaa panemaan Brysselin ja Ohridin sopimukset täytäntöön kokonaisuudessaan, mihin sisältyy serbienemmistöisten kuntien liiton tai yhteisön perustaminen ja se, että Serbia lakkaa vastustamasta Kosovon jäsenyyttä alueellisissa ja kansainvälisissä organisaatioissa, ja kehottaa niitä välttämään yksipuolisia toimia, jotka voivat vaarantaa vuoropuheluprosessin;

44. panee tyytyväisenä merkille 14. maaliskuuta 2026 aikaansaadun sopimuksen Kosovon ulkomaalaislainsäädännön täytäntöönpanosta ja toteaa, että siihen kuuluu serbiyhteisön jäseniä koskevia lieventäviä toimenpiteitä; toteaa, että tämä järjestely auttaa varmistamaan julkisten palvelujen saannin jatkuvuuden ja sillä vältetään riski Kosovon serbien jäämisestä tosiasiallisesti niiden ulkopuolelle; korostaa, että tällaiset ratkaisut rakentavat osaltaan luottamusta ja ovat myönteinen askel kohti Belgradin ja Pristinan välisten suhteiden normalisoitumista ja hyvien naapuruussuhteiden edistämistä;

45. panee merkille, että Pohjois-Kosovossa on suljettu koordinoimattomasti kymmeniä Serbian tukemia instituutioita;

46. edellyttää Serbian tekevän kaikin tavoin yhteistyötä Kosovon kanssa, jotta Banjskan vuoden 2023 terrori-iskuun syyllistyneet saatetaan vihdoin oikeuden eteen; tuomitsee sen, ettei Serbia ole vieläkään

nostanut syytteitä rikoksentekijöitä, erityisesti Srpska Listan entistä varapuheenjohtajaa Milan Radoičićia vastaan; toteaa jälleen, että kaikki väkivallantekoihin syyllistyneet henkilöt on viipymättä saatettava vastuuseen ja oikeuden eteen oikeusvaltioperiaatetta ja asianmukaista menettelyä noudattaen; tuomitsee jyrkästi Ibër-Lepencin/Ibar-Lepenacin kanavaan Pohjois-Kosovossa marraskuussa 2024 kohdistetun iskun ja kehottaa ottamaan rikoksentekijät pikaisesti kiinni ja saattamaan heidät oikeuden eteen; kehottaa Serbiaa vastaamaan viipymättä Kosovon tätä iskua koskevaan tammikuussa 2025 esitettyyn keskinäiseen oikeusapupyyntöön ja tekemään kaikin tavoin yhteistyötä tutkinnassa;

47. panee merkille, että jopa 1 590 kadonneen henkilön kohtalo on yhä selvittämättä, ja toteaa, että huhtikuusta 2024 raportointikauden päättymiseen syyskuussa 2025 oli ratkaistu vain 26 kadonneen henkilön kohtalo; kehottaa sekä Kosovoa että Serbiaa osallistumaan rakentavasti ja vilpittömässä mielessä kaikkiin teknisiin keskusteluihin, joiden tavoitteena on selvittää jäljellä olevien kadonneiden henkilöiden kohtalo, myös rikosteknisen alityöryhmän avulla, ja pidättymään asian politisoinnista; suhtautuu myönteisesti Kosovon ja Serbian pääneuvottelijoiden tammikuussa 2026 EU:n tuella käymän vuoropuhelun puitteissa koolle kutsuman kateissa olevien henkilöiden yhteisen komission ensimmäiseen kokoukseen ja kehottaa lisäämään yhteistyötä joukkohautojen tunnistamisen ja tietojenvaihdon nopeuttamiseksi;

48. kehottaa Serbiaa julkistamaan ja luovuttamaan kaikki asiaankuuluvat vuosien 1998–1999 Kosovon sotaan liittyvät poliisi-, sotilas- ja arkistoasiakirjat totuuden, oikeuden ja vastuuvelvollisuuden tukemiseksi, myös sellaisten tapausten osalta, joissa on kyse konfliktiin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta; toteaa, että yleistä sopimusta tällaisten tietojen luovuttamisesta ei ole vielä pantu täytäntöön, ja ilmaisee huolensa salassa pidettäväksi luokittelun jatkamisesta, sillä se uhkaa viivästyttää entisestään oikeuden toteutumista ja uhrien tunnustamista;

49. muistuttaa, että on tärkeää varmistaa kattava pääsy entisen Jugoslavian salaisen palvelun (UDBA) ja Jugoslavian kansanarmeijan salaisen palvelun (KOS) arkistoihin, mukaan lukien Pristinassa ja Belgradissa säilytettävät arkistot, jotta voidaan tutkia ja käsitellä perusteellisesti kommunismin ajan rikoksia ja rikollisjärjestöjä; korostaa, että näiden arkistojen avaaminen koko alueella edistäisi totuuden etsimistä, oikeuden toteutumista uhrien osalta, sovintoa ja demokraattisen hallinnon lujittamista;

50. kehottaa Kosovoa osallistumaan edelleen alueellisiin yhteistyöaloitteisiin; muistuttaa Nato-johtoisten Kosovon joukkojen merkityksestä laajemmalle turvallisuudelle ja antaa tunnustusta niiden jatkuville pyrkimyksille rakentaa ja pitää yllä turvallista ja vakaata toimintaympäristöä Kosovossa ja yleisesti Länsi-Balkanin alueella; muistuttaa operaation merkityksestä Kosovon

turvallisuusjoukkojen jatkuvalle kehittämiselle, sillä se tarjoaa neuvontaa ja koulutusta ja vahvistaa valmiuksia; pyytää, että Kosovon joukoissa mukana olevat jäsenvaltiot eivät vähennä läsnäoloa;

51. vaatii uusia toimia Kosovon uskonnollisen ja kulttuuriperinnön suojaamiseksi, mukaan lukien ortodoksisen kirkon, islamilaiset, katoliset ja muut kohteet, osana laajempaa sitoutumista moniarvoisuuteen, sovintoon ja Euroopan yhteisen kulttuuriperinnön kunnioittamiseen;

Sosioekonomiset uudistukset

52. toteaa, että Kosovon valmistautuminen talous- ja rahapolitiikan sekä kilpailupolitiikan osa-alueilla on kohtuullisella tasolla; painottaa, että Kosovon on mukautettava julkisen talouden kehyksensä EU:n säännöstöön ja puututtava rakenteellisiin heikkouksiin, kuten kapeaan tuotantopohjaan ja pk-yritysten vaikeuksiin saada rahoitusta; korostaa, että on tärkeää varmistaa kestävä talouskasvu, vähentää työttömyyttä ja vahvistaa maan sosiaaliturvajärjestelmää EU:n sosiaalialan säännöstön mukaisesti; painottaa, että sen on ryhdyttävä laajempiin uudistuksiin jäljellä olevien rakenteellisten heikkouksien korjaamiseksi;

53. panee tyytyväisenä merkille, että komissio on todennut Kosovon edistyneen jonkin verran toimivan markkinatalouden kehittämisessä etenkin vahvemman kasvun, terveen ja häiriönsietokykyisen pankkialan, epävirallisen sektorin toiminnan vähentämisen ja kauppariitojen nopeamman ratkaisemisen ansiosta; panee merkille epävirallisen talouden jatkuvan olemassaolon ja kehottaa viranomaisia antamaan työsuojeluviranomaiselle sen tarvitsemat resurssit, jotta se voi hoitaa tehtävänsä kaikilta osin;

54. panee tyytyväisenä merkille, että Kosovon kauppatuomioistuin käsittelee teollis- ja tekijänoikeuksia koskevia asioita tehokkaasti; kehottaa kauppatuomioistuinta tekemään edelleen yhteistyötä Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston kanssa;

55. vaatii varmistamaan asianmukaisen työsuojelun, oikeudenmukaiset palkat ja työlainsäädännön täytäntöönpanon EU:n normien mukaisesti; pitää valitettavana, että Kosovossa käytävä työmarkkinavuoropuhelu on vähäistä; kehottaa osoittamaan kohdennettua tukea työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämiseen; kehottaa viranomaisia takaamaan tunnustettujen ammattijärjestöjen riippumattomuuden ja oikeutetun roolin sekä työntekijöiden perusoikeudet, erityisesti kollektiivisen neuvotteluoikeuden, sekä lainsäädännössä että käytännössä, julkisella ja yksityisellä sektorilla; kehottaa Kosovon viranomaisia uudistamaan sosiaali- ja talousneuvoston valtuudet, edistämään työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja käyttämään Länsi-Balkanin

uudistus- ja kasvutukivälinettä auttamaan työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämisessä;

56. suhtautuu myönteisesti palkkausjärjestelmän vakiinnuttamiseen julkisen sektorin palkkoja koskevan lain mukaisesti; pitää kuitenkin valitettavana, että työtehtävien luokittelua, tehtävien systematisointia ja perustuslakituomioistuimen tuomiota perustuslain vastaisista säännöksistä ei ole edelleenkään käsitelty; kehottaa viranomaisia hyväksymään julkista varainhoitoa koskevan lakiluonnoksen ja sisällyttämään lainsäädäntöön julkisen talouden riskien arvioinnin ja julkisten investointien menetelmät;

57. on huolissaan siitä, että syntymähetken elinajanodote on edelleen alhaisempi kuin EU:ssa keskimäärin ja että lapsikuolleisuus on edelleen suurinta alueella ja huomattavasti suurempaa kuin EU:ssa keskimäärin; pitää valitettavana, että edistyminen yleisen sairausvakuutusturvan luomisessa on edelleen hyvin vähäistä ja huomattava tehottomuus jatkuu; kehottaa viranomaisia varmistamaan, että terveydenhuoltopalvelut ovat paremmin kaikkien kansalaisten saatavilla;

58. kehottaa Kosovoa asettamaan etusijalle laadukkaan ammatillisen koulutuksen, koulutuksen ja työmarkkinoiden tarpeiden välisten yhteyksien vahvistamisen sekä kohdennetun tuen nuorille yrittäjille ja tutkijoille, jotta maan nuorille voidaan luoda uskottavat tulevaisuudennäkymät;

59. kannustaa Kosovoa tekemään edelleen sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevia sopimuksia EU:n jäsenvaltioiden kanssa;

60. panee merkille, että Kosovo on edistynyt jonkin verran valmistautumisessaan digitalisaatioon muun muassa laajentamalla verkkopalveluja ja 5G-verkon kattavuutta; pitää valitettavana, että nykyisellään vain kymmentä prosenttia julkisista palveluista tarjotaan verkossa ja että digitalisaatio on edelleen hajanaista; korostaa, että Kosovon on mukauduttava EU:n asiaa koskevaan digitaalialan lainsäädäntöön, muun muassa eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön, NIS 2 -direktiiviin, EU:n 5G-kyberturvallisuusvälineistöön, digipalvelusäädökseen, digimarkkinasäädökseen ja eurooppalaiseen digitaalisen identiteetin kehykseen; pitää valitettavana, että Kosovo on hyväksynyt 14:stä kyberturvallisuuslakiin perustuvasta sekundäärilainsäädännön säädöksestä vain kahdeksan ja että kyberturvallisuusvirasto ja kansallinen kyberturvallisuusneuvosto eivät ole vielä täysin toimintakykyisiä; vaatii hyväksymään EU:n normien mukaisen kattavan sähköisen hallinnon strategian ja parantamaan julkishallinnon järjestelmien yhteentoimivuutta; kehottaa Kosovoa edistämään digitalisaatiota tehokkaammin ja kehittämään edelleen turvallisia digitaalisia julkisia palveluja;

61. panee tyytyväisenä merkille Kosovon ensiaskeleet kohti strategisempaa lähestymistapaa tutkimukseen ja innovointiin, mukaan lukien innovointia tukevien toimenpiteiden rahoituksen aloittaminen ja Kosovon osallistuminen eurooppalaisten digitaali-innovointikeskittymien verkostoon;

62. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen aloittaa neuvottelut verkkovierailupalvelujen käyttöä kotimaan hinnalla koskevan EU:n järjestelmän laajentamiseksi Länsi-Balkanille, myös Kosovoon, jotta voidaan tuottaa konkreettisia hyötyjä kansalaisille ja yrityksille ja vahvistaa alueellisia yhteyksiä; toteaa tämän aloitteen perustuvan nykyisiin alueellisiin verkkovierailujärjestelyihin; kehottaa hyväksymään pikaisesti neuvotteluvaltuudet ja tekemään sopimuksia hyvissä ajoin, jotta varmistetaan nopea ja tehokas integroituminen EU:n kotimaanhintaisten verkkovierailujen alueeseen;

Energia, ympäristö, kestävä kehitys ja yhteydet

63. panee merkille, että Kosovo on edelleen erittäin riippuvainen vanhentuneista hiilivoimaloista ja että sen on tehtävä nopeammin investointeja energiatehokkuuteen; panee tyytyväisenä merkille, että energia-alalla on edistytty jossain määrin, erityisesti käynnistämällä 100 megawatin tuulivoimakapasiteettia koskeva huutokauppa; kehottaa Kosovoa nopeuttamaan vihreää siirtymää ja vähentämään merkittävästi riippuvuuttaan fossiilista polttoaineista ja hiilivoimaloista; kehottaa EU:ta tehostamaan pyrkimyksiään auttaa Kosovoa saavuttamaan nämä tavoitteet; kehottaa Kosovon hallitusta investoimaan monipuoliseen energiapalettiin, joka vahvistaa huoltovarmuutta; kannustaa Kosovoa jatkamaan toimiaan sähkömarkkinoidensa yhdentämiseksi EU:n sähkömarkkinoihin, muun muassa toteuttamalla tehokkaasti sähkömarkkinoiden uudistukset ja vahvistamalla sähköalan rajatylittävää yhteistyötä;

64. kannustaa Kosovoa vahvistamaan institutionaalisia ja hallinnollisia valmiuksiaan strategisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamista varten muun muassa käyttämällä suunnitteluvaiheessa kattavia ympäristövaikutusten arviointeja ja kestävyystoimenpiteitä ja kannustaa sitä jatkamaan vireillä olevien liikenne- ja energiayhteyshankkeiden täytäntöönpanoa; kehottaa komissiota ja Kosovoa asettamaan etusijalle strategiset yhteyshankkeet, joilla Länsi-Balkan liitetään eurooppalaisiin liikenne-, energia- ja digitaalikäytäviin sekä Mustanmeren alueeseen muun muassa energiayhteyksillä, energiatehokkuustoimenpiteillä, uusiutuviin energialähteisiin tehtävillä investoinneilla, integroitumalla yhtenäiseen euromaksualueeseen ja parantamalla pk-yritysten rahoituksen saantia; korostaa, että nämä investoinnit lisäävät sosioekonomista lähentymistä, geostrategista häiriönsietokykyä ja Euroopan taloudellista turvallisuutta;

65. kehottaa painokkaasti Kosovoa lisäämään suojelualueita maassa ja varmistamaan, että toteutetaan asianmukaisia toimenpiteitä, joilla

hoidetaan suojelualueita ja kulttuurihistoriallisia perintökohteita, biologisen monimuotoisuuden, myös äärimmäisen uhanalaisen balkaninilveksen tärkeimpien elinympäristöjen, turvaamiseksi; panee tyytyväisenä merkille, että Kosovo tekee Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa jatkuvaa yhteistyötä rajatylittävän Šarvuorten kansallispuiston suhteen; kannustaa Kosovoa tehostamaan ja nopeuttamaan edelleen yhteistyötä naapurimaiden kanssa rajatylittävien suojelualueiden nimeämiseksi ja johdonmukaisten rajatylittävien hoitosuunnitelmien laatimiseksi; kehottaa painokkaasti Kosovoa muuttamaan jätehuoltolakia ja panemaan täytäntöön ilmastonmuutosta koskevan lain;

°

° °

66. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kosovon presidentille, hallitukselle ja kansalliskokoukselle.